

"סוד החשמל"

עצומת 34א אי"ה בקרוה

ד"ר מתוך סדרת הספרים

ד"ר חנוכה תש"ע [אותר 34א לזכויו הרבים]

26 שאלות בעניני חנכה ותשובה אחת

[14] מובא ברמב"ם (חנוכה ד, יב) מצות נר חנכה חביבה עד מאד. ובמסכת סופרים' מובא "מה יפית" במזוזה "ומה נעמת" בנר חנכה, וצריך להבין מדוע יש חביבות ונעימות מיחדת בנר חנכה.

[15] מובא בש"ע (או"ח תרע, ג) יש אומרים שיש לאכל גבינה בחנכה לפי שהנס נעשה בחלב. וצריך להבין מדוע הנס נעשה על ידי חלב.

[16] מדוע מדליקים נר חנכה בצד שמאל, **[17]** ובחוצה, **[18]** ואחר שקיעת החמה, **[19]** ומשמאל לימין, **[20]** ומתחת לעשרה טפחים. הפוך מנרות המקדש שהיו בצד ימין, ובפנים, וביום, ומימין לשמאל, ומעל עשרה טפחים, ואם נר חנכה הוא זכר לגס שהיה בנרות המקדש היו צריכים לתקן בא"פ דומה ולא הפוך בכל הפרטים. **[21]** וכן צריך להבין מה הענין להדליק עד שתכלה רגל מן השוק.

[22] מדוע תקנו את חנכה בכ"ה לחדש כשהלבנה בחסרונה, ולא תקנו בזמן שהלבנה במלואה כמו בכל המועדים.

[23] מצינו בגמ' (שבת כג:) אמר רבא פשיטא לי נר ביתו ונר חנכה, נר ביתו עדיף משום שלום ביתו. רואים שגם חנכה יותר חשוב מנר שבת, ורק בגלל הטעם של שלום בית, מעדיפים את נר שבת, ולולי טעם זה, היה נר חנכה עדיף, ולכאורה היה צריך להיות שתדיר ואינו תדיר תדיר קודם.

[24] מובא ברמב"ן (במדבר ח, ב) שגרות חנכה גדולים מעבודת הקרבנות ומנרות המקדש, ועל זה אמר הקב"ה למשה לומר לאהרן, לגדולה מזאת אתה מוכן. ויש להבין מדוע.

[25] מצינו בגמ' (שבת כב.) נר של חנכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה פסוקה, ורואים שחז"ל קשרו בין נר חנכה למצות סכה. וכן מובא ב'רוקח' (ריש הל' חנוכה) סמך הפתוב שמן גרות לסכות מה סכות ח' ימים וגומרים את ההלל אף חנכה ח' ימים וגומר את ההלל. וכן מובא ברמב"ם (אגרת תימן) שהיננים רצו לבטל ח' ימי סכות ובתמורה קבלו ישראל ח' ימי חנכה, וצריך באור הקשר בין חנכה לסכות.

[26] מצינו בגמ' (שם) אמר רב הונא הרגיל בגר הויין ליה בגנים תלמידי חכמים. וכן מובא ב'תורה אור' מבעל ה'תניא' (מקץ מב:) נר חנכה הוא המשכת אור התורה. וצריך להבין מה הקשר בין נר חנכה לתורה.

[1] בפיוט 'הנרות הללו', שמקורו ב'מסכת סופרים' (כ, ו) נאמר הנרות הללו אנו מדליקים על הנסים, ועל הנפלאות, ועל התשועות, ועל המלחמות. וצריך להבין מה שיכת הדלקת הנרות לנסי המלחמה ושאר הנסים, והפלא הגדול שלא כתוב בשום מקום בחז"ל שהדלקת הנרות נתקנה בגלל גס פח השמן, או עבור פרסום גס פח השמן, וכפי שרואים מ'מסכת סופרים' שתקנת הנרות היא עבור כל הנסים בכללות. וכן מצינו בגמ' (שבת כא:) נעשה בו גס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה, ולא מזכרת הדלקת הנרות.

[2] וכן מקשה ה'בגין שלמה' מדוע תקנו באור לכ"ה הרי הנצחון במלחמה היה בכ"ה והדליקו באור לכ"ו, **[3]** ומדוע אומרים בימים ההם בזמן הזה.

[4] קושית הגר"י כרמל שליט"א מדוע תקנת ההדור בנר חנכה היא בצורת הוספת אנשים שידליקו, והוספת נרות, ולא כמו בכל מקום שההדור הוא ליפות את המצוה עצמה בלי להוסיף, ואם כבר קבעו את צורת ההדור בהוספה **[5]** מדוע הגבילו לשמונה נרות, וכן מובא בפוסקים שאפשר לברך על ההדור מי שלא ברח בנר הראשון, ורואים שההדור הוא חלק מהמצוה ממש.

[6] מדוע בחנכה הקפידו יותר מבשבת להדליק נר של שמן.

[7] קושית ה'בית יוסף' מדוע תקנו שמונה ימים ולא שבעה. **[8]** קושית ה'אבודרהם' מדוע לא תקנו בחנכה עוד יום לבני חו"ל כמו בכל יום טוב משום ספיקא דיומא.

[9] להלכה הדלקה עושה מצוה וכבדתה אין זקוק לה, ומדוע אם לא היה בזמן ההדלקה שמן שידלק חצי שעה לא יצא, אפלו אם יוסיף שמן לאחר ההדלקה, הרי העקר הוא מעשה ההדלקה, וכבדתה אין זקוק לה.

[10] קושיות הגר"מ שטרנבוך שליט"א מדוע החשמונאים חנכו את המנורה לפני המזבח, **[11]** ומדוע נתנו למנורה לדלק שמונה ימים, ולא קימו את מצות ההדלקה בכל יום בנפרד, עם דשון המנורה, וקדוש השמן במדות קדש וכו'.

[12] מדוע אסור להנות מנרות חנכה, ואפלו ללמד תורה לאורם יש מחלקת ראשונים אם מתר.

[13] בספרים מובא שחנכה הוא מלשון חנוך, וצריך להבין במה מיחד חנכה יותר מכל יום, בענין חנוך הקטנים.

התשובה

את האור הפנימי של חנכה, לכן הם נתנו לו לדלק בלי לגעת בו כדי להתחבר דרכו לאור הגדול שהתגלה להם.

ומישבת קושיא יב'

שאסור להנות מאור גדול כזה ואפלו ללמד תורה לפי חלק מהראשונים, דאור זה הוא אור מעל גדר הטבע, וצריך לזהר שלא לפגמו.

ומישבות קושיות יג' יד' טו'

חנכה הוא מלשון חנוך, דחנוך שני לאמא, והאור של אמא עלאה מועיל לחנוך הקטנים. ולכן חנכה הוא חביב ונעים, דאור של אמא, יש בו חביבות ונעימות. וכן השפעת אמא היא בסוד חלב לכן הנס נעשה על ידי חלב.

ומישבות קושיות טז' יז' יח' יט' כ' כא' כב' כג' כד'

האור הגבה של אמא עלאה יותר גבה מגרות המקדש ומגרות שבת, ולכן מדליקים בצד שמאל, ובחוג, ואחר שקיעת החמה, ומשמאל לימין, ומתחת לעשרה טפחים, ועד שתכלה רגל מן השוק שהוא המקום הנמוך ביותר ברשות הרבים, ובכ"ה לחדש כשהלבנה בחסרונה, לרמז שהאור הגבה יורד גם למקומות החשוכים ביותר שבדרך כלל אין אור הקדשה מאיר שם.

[וכן מצינו כמה רמזים בפרשת הסנה המקשרים את פרשת הסנה לחנכה, דסנה בגימטריא כסליו, וכן הכתוב שנאמר בסנה (שמות ג,

ד) "וַיֵּרָא הוֹי"ה כִּי סָר לְרֵאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו" ר"ת כסל"ו, וכן

הכתוב (שם ה) "שֶׁל נֶעְלִיךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ" ר"ת שמ"ן. וכן סנה אותיות

הנס. ומבאר לדברינו דהאור האלקי שהתגלה בסנה, הנה האור

האלקי של אמא עלאה שיירד לגאל את עם ישראל ממצרים

כמובא בזהר (השמטות רסא:), לכן ירד לתוך קוצים. לרמז על האור

שיירד לתוך הגלות שנגמשה לקוצים, לגאל את ישראל. וכשם

שאור השמיני בחנכה ירד למטה מטה, כך אור זה שבא מהשמיני

ירד למטה מטה לגאל את ישראל ממצרים. ואאמ"ר שליט"א

הוסיף בשם הסטייפלער שנס חנכה הנה באש ששרפה רק שמינית

מהשמן בכל יום, דהיתה מערבת באש הגשמית גם אש רוחנית

כמו בסנה, וכשם שבסנה האש גרמה ש"הסנה איננו אכל", כך

בחנכה השמן לא פלה, דאש רוחנית דולקת ואינה מכלה.]

ומישבת קושיא כה'

דמובא ב'שערי אורה' (חלק ה) שסכות הוא אור של אמא עלאה

המסוככת על בניה, ולכן סכות קשור לחנכה, ולכן מצות סכה

מאירה בחוג, וגם בלילה, וגם מתחת לעשרה טפחים בדומה

לחנכה.

ומישבת קושיא כו'

כיון שאור החנכה הוא אור ספירות החכמה והבינה, הוא משפיע

את חכמת התורה, וזוכים בזכותו לבנים תלמידי חכמים.

מובא ב'שערי אורה' (שער ח) שהאור של חנכה הוא אור של ספירת הבינה שהיא השמינית במנין הספירות מהסוף להתחלה, והיא נקראת אמא עלאה. וכן רואים בסדור הרש"ש בתבות הברכה 'להדליק נר חנכה', שבחנכה האמא מאירה ישר למלכות למטה, ולא דרך השתלשלות הספירות מאמא לז"א וכו' כמו תמיד.

ספירת החכמה היא בחינת שמן, וספירת הבינה נקראת שמיני

מלשון שמן, כי תמיד יש נקדת חכמה שמאירה בתוך הבינה.

החשמונאים נקראו חשמן אותיות ח' שמן, לרמז שזכו לאור

הגדול של הבינה שהיא ח' ויש בה את נקדת השמן, ומתי התגלה

לחשמונאים שהאור הזה מאיר להם ועוזר להם, בגס פח השמן

שדלק שמונה ימים. כאן הם הבינו איזה אור פעל עבורם את כל

הנסים, ותקנו שבני ישראל ידליקו שמונה ימים נר שמן, לרמז על

החבור של בני ישראל לאור השמן והשמיני שמאיר בימים אלו.

וכן מצינו בזהר (תיקונים ס) שפתילות מסמלות את נשמות ישראל,

ויוצא לפי זה שחבור הפתילה לשמן מסמל את החבור של נשמות

ישראל לאור השמן והשמיני של חנכה.

ומישבות קושיות א' ב' ג'

שמדליקים את הנרות על כל הנסים, דהדלקת הנרות מפרסמת

את האור שפעל את כל הישועות עבור החשמונאים, ומאיר בימים

אלו לישראל.

ומישבות קושיות ד' ה'

שקבעו את ההדור בצורת הוספה של נרות לכל בני הבית, ובצורה

של הוספה עד שמונה נרות דוקא, להדגיש את השמן ומספר

שמונה כמה שיותר.

ומישבת קושיא ו'

שבחנכה הקפידו יותר על שמן, כי שמן מגלה את עצם האור של

חנכה.

ומישבות קושיות ז' ח'

שתקנו שמונה ימים ולא שבעה, או תשעה, כי עקר התקנה הנה

לפרסם את מספר שמונה.

ומישבת קושיא ט'

שהעקר הוא מעשה ההדלקה - חבור הפתילה לשמן, לרמז שבני

ישראל זוכים בימים אלו להתחבר לאור השמן, ולכן "קבתה אין

זקוק לה". וכיון שחז"ל קבעו שצריך גם נר שידלק חצי שעה משום

פרסומי ניסא, ופחות מזה אין לו שם נר שיכול לפרסם הנס, אם

הוא לא הדליק נר כזה הוא לא הדליק נר כלל, והמצוה היא לא

שידלק נר חצי שעה, אלא שידליק נר שיכול לדלק חצי שעה.

ומישבות קושיות י' יא'

הדלקת החשמונאים לא היתה בגדר ההדלקה הרגילים שהיו

במקדש, כפי שרואים שהדליקו נרות בחצרות קדש, ולא כמו

תמיד בפנים, כי ידעו שפך השמן הזה שהתגלה להם, מגלה להם

אודה מאד לכל מי שישלח לי הוספות על מאמר זה לזיכוי הרבים

בכדי להוציא לאור את המהדורה החדשה של ספר 'סוד החשמל' אנו זקוקים לעוד נרשמים. הנרשמים מראש יקבלו את הסט [4 כרכים] במחיר 80 ש

בלבד. אין צורך לשלם מראש. נא להשאיר הודעה בתא קולי 0573109982. או בפקס 0737254480. או במייל fish@neto.net.il כמו כן אנו זקוקים

לתרומות להדפסת עלונים. המעוניינים בחוברת 'פתח לסדור הרש"ש' או 'סוד החצי' [כל חוברת 250 עמודים 5 ש] ישאירו הודעה כנ"ל. המעוניינים לקבל

בדואר אלקטרוני את מאמר צניעות האישה עם הוספות חדשות [סוד חיי האישות לאור הקבלה לנשואים בלבד], או את הגיליון החודשי, ישלחו בקשה לכתובת המייל.